1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го ЧЕРВНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 8, 1963 No. 107. VOL. LXX.

ОАД ПРОПОНУЄ ЗАХОДИ ДЛЯ ПРИПИНЕННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПІДРИВНОСТИ

Вашингтон. — Окремий Міжамериканський Комітет при Організації Американських Держав 5-го червня закінчив свою працю і пропонує ряд засобів на те, щоб припинити підривну комуністичну акцію, що ведеться з Куби в цілі скомунізовання латино - американських держав. Комітет ствердив, що в останньому році підривна комуністична акція в Західній Півкулі значно збільшилася, і що центром її є комуністична Куба. Комітет пропонує ряд акцій, щоб контролювати цю підривну діяльність. І так треба б в першу чергу заборонити, щоб в країнах Латинської Америки не відбувалися міжнародні комуністичні збори. Треба заборонити виїзди на Кубу, а також скріпити міжамериканську співпрацю в ділянці взаємної безпеки. Рада ОАД має розглянути цей звіт 3-го липня цього року. Передбачають, що деякі члени ОАД не схочуть здійснити цих рекомендацій, кажучи, що їх здійснення порушило б громадянські права в деяких країнах і викликало б міжпартійні спори, бо ліві групи будуть протестувати проти того, щоб здійснювати ті обмеження в громадянських правах, які пропонує Міжамериканський Комітет ОАД. Сам Комітет зазначив в своєму звіті, що він свідомий є тих труднощів, які стоятимуть перед деякими урядами, які хочуть зберегти пошану до громадянських прав і одночасно не допустити до того, щоб підривні елементи не надуживали цих прав на шкоду країни, та не старалися підривною акцією знищити демократичні інституції. Але звіт Комітету стверджує, що в останньому році скріпилася акція комуністів, і що в деяких латино - американських державах немає зрозуміння цього факту. Звіт Комітету підкреслює такі висновки із своєї праці: 1) Комуністична активність в Західній Півкулі може збільшуватися тому, що на Кубі є поважна військова сила СССР, і що там є база всякої підривної акції; 2) Не є жадним перебільшенням, що Куба є тепер совєтською військовою базою, в якій є протилетунські і надбережні ракети, бомбовики МІҐ-и та змоторизовані совєтські з'єднання; 3) Без найменшого сумніву Куба є центром для всього міжнародного комуністичного руху в Американській Півкулі. Це не є тільки ідеологічний центр, але також організаційний, бо на Кубі вишколюється різного роду аґентів для цілої півкулі, які мають виконувати всякі підривні акти. У звіті стверджується, що на Кубі явно працюється в тому напрямку, щоб підривними акціями в латинських американських державах змагати до осягнення своїх цілей. Кастро вибрав собі на першу ціль своєї широкої акції Венесуелю, і тому в цій державі так часто відбуваються саботажі, головним чином проти нафтової промисловости. Членами цього Комітету є представники Перу, ЗДА, Домініканської Республіки, Ель Сальвадору, Арґентини, Ґватемалі, Колюмбії та Панами. Головою є Хуан Батіста де Ляваль із Перу.

Раск оптимістично оцінює силу протикомуністичного світу

Вашинґтон. — Державний секретар Дін Раск надрукував статтю в журналі „Нейшенс Бизнес", в якій оптимістично дивиться на силу не-комуністичного світу. Він як знаки тієї сили подає такі факти: змагання до єдности країн в Західній Европі; відкинення комунізму новими африканськими державами; щораз глибший конфлікт між СССР і комуністичним Китаєм та готовість демократичних країн у спільних переговорах полагоджувати свої конфлікти. Але Раск написав, що немає причини тішитися з того, що є розходження між московськими і китайськими комуністами, бо той спір може поглибити, а не злагіднити холодну війну. Спір між Москвою і Пейпінґом не основується на якомусь глибокому розходженні, бо обидві сторони мають ту саму основну ціль: запанувати над світом. Вони різняться тільки в методах, якими треба здійснювати головну ціль програми.

Рокефеллер не змінює своїх плянів у справі кандидатури в 1964 р.

Олбані, Н. Й. — 4-го липня губернатор Нелсон А. Рокефеллер відбув першу пресову конференцію після свого одружіння з розведеною пані Марґаритою Морфі і заявив журналістам, що його одружіння в жадний спосіб не змінило його становища в справі президентської кандидатури в 1964-му році. Рокефеллер передбачав, що цю справу будуть порушувати на пресовій конференції, і тому він сам на вступі говорив про неї. Він сказав, що ще не виявив своєї думки, чи буде старатися про номінацію на кандидата на президента в 1964-му році, то все ж таки вважає себе за такого, який буде між тими, з яких виберуть номіната. Рокефеллер був в доброму настрої і толерантно відносився до тих, які критикують його одружіння, бо хто бере участь в публічному житті, мусить погодитися з тим, що в цій країні є свобода дискусії. Він сказав: „Я гадаю, що любов і вирозуміння є найбільшими силами, і коли ми їх посідаємо, то ми можемо розуміти, що люди відчувають, без огляду на ситуацію".

В АМЕРИЦІ

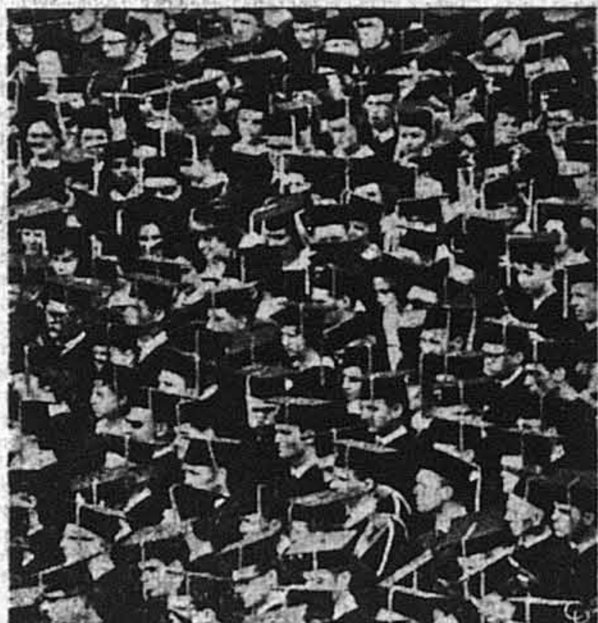
● **Віце - президент Линдон Б. Джансон** — промовляючи на закінченні шкільного року в МекМоррей Коледжі в Джексоні, Іллиной, заявив, що ЗДА не дозволять на те, щоб їх розтрощили комуністи, ані на те, щоб їх здеморалізували інші праві екстримісти.

● **Колишній головний поштмайстер за Ф. Д. Рузвелта Фарлі в Ню Йорку** відзначав 75-річчя з дня своїх народин і сказав, що свій довгий вік завдячує, принаймні в частині, тому, що не курить і не п'є. На його думку теперішні політики є менше чесні, як давніші. Найбільший вплив на нього мала його мати; найбільшим його приятелем був посадник Вокер, а найбільшою людиною, яку він знав — був покійний Папа Пій XII. Свої уродини відзначав із своїми приятелями - ровесниками в лазні готелю Вілтмор, де пив кока-колу. Він є президентом тієї Компанії.

● **Довідкове бюро в справі населення** — стверджує, що у ЗДА зменшується відсоток незамужніх жінок (старих дів). В 1940-му році коло 15% жінок у віці понад 30 років були незамужні, а в 1960-му році відсоток незамужніх жінок у віці понад тридцять кількох років становив тільки 7%.

● **На летунській базі Едвардс в Каліфорнії** — 10 пілотів закінчили Школу Космічних Пілотів і дістали дипломи, які уповажнюють їх до того, щоб могли стати астронавтами. Навчання цих летунів тривало 7 місяців.

ПРИХОДИТЬ ЗМІНА

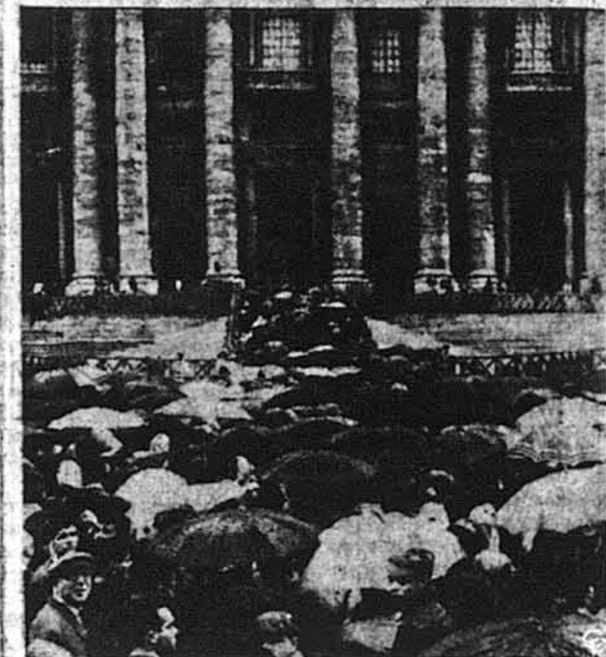

У цій порі року, з початком червня, чи не найбільш актуальною „темою дня" в багатьох громадах і родинах є т. зв. „ґрадуації", випуск абсольвентів коледжів і університетів. Десятки і сотні тисяч такої молоді із тількищо закінченою високою освітою приходять кожного року на зміну тим, що відходять на більше чи менше заслужений відпочинок, також і вічний. На фото: сцена із ґрадуаційних врочистостей на Індіянському університеті, типова у інших університетах і коледжах.

Кеннеді заповідає, що ЗДА збудують найкращий в світі суперсонічний літак

Колорадо Спрінґс, Колорадо. — Президент Кеннеді, промовляючи на закінчення шкільного року у Летунській Академії до випускників 1963 року, повідомив, що ЗДА мусять взятися до того, щоб збудувати в себе найкращої якости пасажирський літак, який летів би із суперсонічною швидкістю. Президент заявив, що уряд ЗДА на спілку з приватними корпораціями, негайно мусить взятися до праці, щоб випродукувати якнайскорше такий тип цього літака, який виплачувався б із становища комерційних калькуляцій. Ця заява Президента відбулася після того, як Пан Амерікен Ервейс повідомила, що вона замовила 6 суперсонічних літаків, які взялися випродукувати спільно англійські і французькі фахівці. Президент сказав, що не можна допустити до того, щоб ЗДА не старалися бути першими і в цій ділянці, яка хоче дати світові пасажирські літаки, що летіли б із швидкістю звуку і були одночасно під кожним оглядом найліпшими в світі. Давніше заявляли фахівці, що випродукування такого літака мало б коштувати коло $750 000 000, а тепер гадають, що перший такий літак коштуватиме коло одного більйона долярів. Президент виїхав в середу, 5-го червня, на п'ять днів в подорож по західніх стейтах та на Гаваї і вернеться до ЗДА аж в понеділок 10-го червня. В останній хвилині перед від'їздом Президента секретар Білого Дому повідомив, що Президент прийняв запрошення прибути до Гонолюлю на Гаваях, де має виголосити промову на конференції посадників міст в суботу 8-го червня. Програма цієї довгої подорожі Президента є така: Президент промовляв у Летунській Академії в Колорадо Спрінґс і перевів інспекцію Північно-Американської Команди Летунської Оборони. У Вайт Сендсі, Ню Мехіко, Президент був присутній, як випускали різні типи ракет. З ним був там і голова Сенатської Комісії Збройних Сил сенатор Ричард Б. Рассел.

СОТНІ ТИСЯЧ ОСІБ ВІДДАЛИ ОСТАННЮ ПОЧЕСТЬ ПАПІ ІВАНОВІ XXIII

Перед катедрою св. Петра в Римі, в якій виставлено тіло покійного Папи Івана XXIII, стоять, не зважаючи на дощ, великі маси народу, очікуючи своєї черги на вхід до катедри, щоб віддати останній поклін Померлому.

Рим. — В середу 5 червня о год. 8 ранку відчинено великі двері до собору св. Петра і о год. 6 попол. передефілювали перед тілом померлого Папи Івана XXIII, що спочиває на високому катафальку перед великим вівтарем собору, за офіційною цифрою 150.000 осіб, — однак за газетними твердженнями, до собору св. Петра ввійшли і вийшли в тому часі кругло пів мільйона осіб. Величезні маси народу, що залягли площу св. Петра, не злякалися дощу, тільки терпеливо ждали доступу до собору. Сторожа не дозволила зупинятись перед катафальком. Не зважаючи на такі маси народу, у велетенському соборі царила урочиста тиша. Приватний псхорон Папи у приявності лиш нечисленних осіб призначено на четвер 6 червня год. 6 попол., тимчасово до крипти. Водночас офіційно проголошено, що „конкляве" — консистор Святішої Колегії кардиналів для вибору нового Папи, збереться 19 ц. м., а 20 почнеться голосування. Воно буде відбуватись двічі денно, аж поки дві треті голосів приявних кардиналів не впадуть на якогось кандидата і поки він не заявить свою готовість прийняти той найвищий в Католицькій Церкві пост. Тому, що тепер є 82 кардинали, то передбачують кількаденне тривання консистора. За кожним разом, коли вислід голосування буде неґативний, то з ватиканського комина йтиме чорний дим із спалюваних карток голосування, — після позитивного висліду покажеться білий дим. Рішення розпочати „конкляве" кардиналів 19 ц.м. прийнято на першому пленарному засіданні кардиналів, що відбулося в минулу середу перед полуднем під головуванням декана Святішої Колеґії кардинала Евжена Тіссерана. На тому засіданні були приявні 32 кардинали, з того 21 італійці, три французи, два англійці, два еспанці, та по одному арґентинець, вірменин, португалець і південний американець. З північно - американських кардиналів перший прилетів кард. Елм. Ріттер з Сант Луїсу. На тому засіданні кардиналів, кард. Тіссеран урочисто розбив перстінь покійного Папи, щоб ніхто не міг зловжити ним для припечатання якогось акту. Новий Папа дістане новий такий перстінь.

Відбувся з'їзд Об'єднання Українських Жінок в Німеччині

Мюнхен. — В днях 25 і 26 травня 1963 року тут відбувся 7-й Делеґатський З'їзд Об'єднання Українських Жінок в Німеччині. Були присутніми делеґатки із Авґсбурґу, Брауншвайґу, Білефелду, Ганноверу, Дорнштадту, Мюнхен - Місто, Людвіґсфельду, Мозаху, Бідерштайну, Пассав, Штуттґарту. Відрадно було почути, що в ряді осередків робота проваджилася досить жваво. У звіті Головної Управи дано широкий образ так безпосередньої діяльности ОУЖ, як зокрема також у ділянці шкільництва. Доповідь п. проф. Василенко-Полонської дала перелік визначних жіночих постатей на протязі багатьох століть аж дотепер і їхній вклад у скарбницю української історії. На з'їзді внесено зміни до статуту Головної Управи ОУЖ, а саме: зменшення кількости членів Головної Управи до 5-х осіб і двох заступників; каденцію продовжено до 3-х років; уточнено ключ визначення делеґаток на з'їзд (до 10 членів — 1, до 20 — 2, більше 20 — 3 делеґатки). Головну Управу обрано в складі: п. доц. О. Сулима Бойко — голова; члени: п.п. Чайковська Л., Бачинська, Б., Микулович Т., Кончак М. Заступники: п. п. Гампер Н., Рак М. Контрольну Комісію вибрано: голова — п. Савицька О.; члени — п.п. Лилик Гонората і Штайнер О.

З'їзд заторкнув багато проблем з теоретичних і практичних питань жіночої діяльности. На з'їзді були чисельні гості не тільки з Німеччини, а і з інших країн.

Пресова конференція попередила відкриття Дому Української Науки в Мюнхені

Мюнхен. — Як уже інформовано, дня 24 травня 1963 р. відбулося в Мюнхені відкриття „Дому Української Науки", в якому об'єднані три наші найбільші наукові установи на терені Німеччини: Відділ Наукового Товариства імени Шевченка, Український Вільний Університет і Український Технічно - Господарський Інститут. Програма цього урочистого акту складалася з кількох частин. О год. 11 переведено пресову конференцію, на якій була заступлена дуже численна українська преса, як також редактори двох найбільших щоденників Мюнхену — Зюддойче Цайтунґ, Мюнхенер Меркур, Німецької Пресової Аґенції (ДПА) та радіовисилень „Свобода" і „Вільна Европа". Пресову конференцію відкрив Голова Управи проф. д-р Ростислав Єндик, подаючи історію постання Дому чи пак „Товариства сприяння українській науці". Перше засідання українських і німецьких науковців відбулося 22-го червня 1962 р., на якому вирішено приступити до організації Дому. Після багатьох конференцій, вже при співучасті представників міністерств Союзної Німецької Республіки, Баварії і міста Мюнхену уконституовано ділову комісію для практичного переведення задуму. 12 вересня переведено основуючі збори, а на другий день вибори Управи, в склад якої ввійшли: Ректор УТҐІ проф. д-р Ростислав Єндик, як голова, д-р Атанас Фіґоль і проф. д-р Богдан Кордюк, як заступник, проф. Павло Зайцев і д-р Всеволод Квасницький, як члени Управи. Паралельно відбувалися заходи для створення Наукової Ради з вісьмох українських і чотирьох німецьких науковців, при чому головування статутово застережене українцеві. До Наукової Ради входять такі українські професори: від УВУ — О. Кульчицький, як голова, Ю. Студинський і О. Андрушків, як представник делеґатури в ЗДА; від НТШ — В. Янів, В. Кубійович і М. Міллер; від УТҐІ — Е. Гловінський і Я. Гинилевич; німецькі професори: Г. Райфельдер, Е. Кошмідер, Р. Маурах і Г. Штадтмюллер. Після цього історичного перегляду, проф. Кульчицький пояснив статут, що забезпечує повну автономію діяльности всіх трьох установ. Проф. В. Янів говорив про мету діяльности — видавати не тільки наукові збірники, а й наукові монографії. Опісля журналісти оглянули виставку книжок НТШ, УВУ, УТҐІ виданих в 1945 - 1963 рр., як також не вповні заступлені видання інших наукових установ та видавництв. Дуже значний дорібок української науки здобутий перед відкриттям Дому, зробив на журналістів помітне враження. Опісля відбулося посвячення дому та святочний акт в залі засідань Баварської Акдемії Наук, при співучасті представників союзного і баварського урядів, міста Мюнхену, німецьких та українських науковців і численних гостей.

Перший виклад

Дня 30 травня 1963 р., в рамах прилюдних викладів Філософічного факультету УВУ відбувся перший виклад в новевідкритому „Домі Української Науки" в Мюнхені при Ляпляєштр. 24, доктора УВУ Ф. Б. Корчмарика. Д-р Корчмарик який закінчив студії на Українському Вільному Університеті і промувався дня 25 травня ц. р. з української історії та культури, виголосив доповідь на тему: „Києво-Могилянська Академія та організація московського шкільництва в добу Гетьманської України". На цей виклад прибуло досить поважне число слухачів, головно місцевої та позамісцевої нашої інтеліґенції, щоби послухати молодого науковця. Преленґент у своїй доповіді, головним чином покликуючись на джерельний матеріял чужинецьких істориків а передусім російських, — довів, що вруxомлення і розвиток цілої системи російського шкільництва, як нижчого, так і вищого треба завдячувати майже виключно визначнішим вихованцям Києво-Могилянській Академії, які в добу Гетьманської України цілими десятками, а то й сотнями були переселені на московські землі для розгортання культурно-релігійної праці серед відсталого московського суспільства.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДОГОВІР ПРО ПРЯМУ ЛІНІЮ ВАШИНҐТОН - МОСКВА

Женева. — Зладжено вже текст договору про встановлення безпосереднього комунікаційного проводу між Вашинґтоном і Москвою, щоб могти виминути війну „внаслідку непорозуміння, або технічного випадку". Це буде завжди відкритий кабель, який йтиме попід атлянтійський океан та почерез Лондон, Штокгольм і Гельсінкі. Його будуть постійно перевірювати і він буде недоступний для будь - яких приватних розмов. По обох сторонах того проводу будуть заінстальовані машини „телетайп" для висилання й отримування кодів, які ще мають бути виготовлені. Тому, що президент Кеннеді не знає російської мови, а Хрущов англійської, то придумують спосіб, щоб пересилані кодом вісті були негайно перекладані. Мають вжити теж заходів, щоб не можна було „підслухувати" отих „розмов". Кожна з обох сторін має визначити, де вона хоче мати вихідний пункт „телетайпу" на своїй території. Газети вважають, що президент Кеннеді скаже заінсталювати його в т. зв. інформаційному центрі Пентаґону, з яким він стоїть в постійному контакті. Кошти і зберігання того проводу покриватимуть обидві сторони. Цей договір буде підписаний, мабуть, в наступному тижні в Женеві. Американський уряд не прикладає до цієї справи надто великої ваги, бо суттю міжнародної ситуації є неполаднані міжнародні конфлікти та комуністичний гін до заволодіння у світі, проте вказується на факт, що це перше американсько - совєтське порозуміння, яке прийшло на терені конференції про міжнародне роззброєння. Тому той договір може служити за прецедент, щоб далі „говорити". Большевики прийняли цю американську пропозицію у принципі 5 квітня, однак відкинули додаткові пропозиції, щоб в забезпечуванні себе проти несподіваної атаки встановити контрольні пункти в портах, вузлових стаціях і на летовищах та взагалі прийняти низку інших подібних заходів. Можливо, що Британія захоче приступити до того договору і включити себе в оту „гат лайн" — „гарячу лінію", — як той безпосередній провід Москва - Вашинґтон названо популярно по-англійськи.

СССР погрожує бойкотом, а то й виступом з Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Микола Федоренко поширив між членами надзвичайної Генеральної Асамблеї писану заяву, в якій погрожує, що Совєтський Союз збойкотує дальший хід Генеральної Асамблеї, а то й може виступить з Об'єднаних Націй, якщо Асамблея ухвалить 42 500.000 долярів на утримання міжнародного війська в Конґо в другій половині цього року. Совєти хочуть тим способом застрашити азійсько - африканські народи від голосування за тими фондами. Совєти не є заінтересовані в тому, щоб у Конґо та на Близькому Сході панував мир і спокій і тому вони самі ні сотика не заплатили ще на утримання тамошніх місій ОН та шантажують інших, щоб також не платили. Внаслідку Об'єднані Нації попали в довги, які грозять їм банкрутством.

У Лондоні почались переговори адміралів про створення фльоти НАТО

Лондон. — Адмірал Клод В. Рікерс, заступник шефа морських операцій в ЗДА прибув на чолі американської делеґації до Британії задля інформаційних розмов та фахових нарад в справі створення багатонаціональної атомової фльоти Північно-атлянтійського Союзу (НАТО). В склад тієї делеґації входять м. ін. контрадмірал Джон М. Лі, деректор плянувальної групи асистента секретаря оборони Пола Нітсе, та Норвел Дж. Вард, кол. командант атомово-підводної фльоти, стаціонованої в Голі Лоч в Шотляндії. Перший лорд Британської адміністрації, адмірал Каспар Джон, видав гостям „діловий обід", де започатковано наради. За коментарями преси, однаково британські морські фахівці, як ще більше широка публічна опінія в Британії й парляментарні кола ставляться дуже холодно і критично до проєкту створення надводної фльоти з 25 кораблів, озброєних ракетами „Поляріс", де залогу становили б моряки з кількох західньо-европейських різномовних держав. Крім того сумніви викликають різні технічні і стратеґічні проблеми та питання дуже високих коштів побудови такої фльоти.

● **Московські „Ізвєстія"** — друкують щораз нові „листи жидів", які заперечують закиди „буржуазних імперіялістів", наче б в Совєтському Союзі панував антисемітизм. Останній такий лист надіслав (з наказу політруків) підполковник прикордонної сторожі Ф. Гайфман, який стверджує, що він скінчив військову школу та дістав „почесне завдання боронити кордони нашої батьківщини". Всі ті поросійщені жиди - асимілянти ні словечком не згадують, що в СССР нема найменшої змоги плекати власну жидівську культуру.

У СВІТІ

● **У славетному паризькому „метро"-підземці** змінюють ступнево залізні колеса на гумові. В наступному році всі лінії підземки в Парижі мають діяти вже на гумових колесах, з такою користю, що не буде гуку від коліс і буде збільшена швидкість потягів. Американські фахівці, які їздили до Парижу в ході перевірювання того експерименту, відкинули його для підземки в Ню Йорку: мовляв, великі кошти такої реформи не виправдують практичних користей.

● **У місті Чіттагонґ над Бенгальською затокою в Пакістані** — сталась в минулому тижні найбільша катастрофа в історії того міста і цілої країни: внаслідку виступу з берегів моря та одночасної хуртовини згинуло близько 10 000 осіб. Були поруйновані доми вздовж цілих вулиць, знищені череди худоби, знівечені збори на полях.

● **В першому уряді автономної Кенії** — яка через рік стане самостійною державою, поруч з прем'єром Йомо Кеніятою, що за керування терористичним рухом проти білих в Кенії був засуджений на 7 років в'язниці, з яких 5 років відсидів, ще два його колишні співробітники в терористичній акції, що дістали були однаковий засуд і пересиділи по 5 років в'язниці, стали міністрами. Британський губернатор без застережень затвердив той перший автономний уряд Кенії.

● **Американські товари в Конґо**, що наспівають туди в межах загальної американської допомоги тій країні на суму 24 мільйони дол. річно, здебільша йдуть — на чорний ринок. Особливо це стосується харчів, а з них найбільше — масла. Американське масло, білу муку, консерви — пачкують масово до столиці сусіднього кол. французького Конґа Бразавілю, де пачкарі дістають вищі ціни. Також транспорт американських вантажних авт, що мали допомогти внутрішній торгівлі в Конґо, „розплився" між спекулянтами.

● **Перший віце - міністер торгівлі в Російській ФССР, Дмітрій Д. Корольов**, — викинений з свого урядового становища і з комуністичної партії за хабарництво та участь в „неморальних оргіях".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: „Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Тимчасовість у Західній Европі

Смерть Папи Івана XXIII збільшила число тих моментів, які творять стан політичної тимчасовости в різних країнах Західньої Европи. Крім „пустки", яка постала на Апостольському Престолі, існує пустка і в Квіринамі у Римі, де урядує тимчасово прем'єр Амінторе Фанфані, що димісіонував 16-го травня цього року після прикрого для керівної Християнсько - Демократичної партії висліду останніх парляментарних виборів. Десигнований на нового прем'єра Альдо Моро все ще не може перебороти труднощів, пов'язаних із створенням нового працездатного уряду в Італії і невідомо, коли такий уряд постане. В Західній Німеччині витворилась тепер атмосфера своєрідного „інтеррегнум" — міжкоролів'я, яке наче офіційно настане 1-го серпня, коли почне урядувати спеціяльна Комісія, що її рішено покликати для безболісного переходу влади з рук авторитарного 87-літнього Конрада Аденауера в руки Людвіґа Ергарда, прихильника демократичніших форм правління. Тому, що не відомо ще, коли властиво остаточно відійде Аденауер і який буде остаточний склад нового західньонімецького уряду, вже тепер терплять на цьому стані тимчасовости багато міжнародних справ.

Інша, а все ж дещо подібна ситуація постала в Британії. Консервативний уряд Гаролда Мекміллена зобов'язаний конституцією скликати нові парляментарні вибори найдалі на червень наступного року. Але занепад консервативних і зріст соціялістичних впливів у широкій британській публічній опінії, який ясно позначився на вислідах додаткових парляментарних окружних, міських і громадських виборів, поставив під великий знак запиту тривкість володіння Консервативної партії. Коли з приходом до влади Людвіґа Ергарда в Німеччині можна сподіватися радше тепліших, як холодніших, взаємин між ЗДА і тією країною, бо Ергард є рішучим прихильником участи Британії в Спільному Господарському Ринку та лібералізму в міжнародній торгівлі, то прихід до влади Партії Праці і лідера її лівого крила Геролда Вілсона може значно ускладнити взаємини між ЗДА і Британією. Парадоксально, в цій ситуації теперішній режим Франції, що його завжди називано провізоричним, бо зв'язаним тільки з особою вже 73-літнього президента Шарля де Голя, ще найтривкіший, тим паче, що його становище у відношенні до ЗДА і проблем НАТО та Спільного Господарського Ринку знаходить підтримку більшости французів.

Тому не можна дивуватися, що виринули поважні сумніви щодо доцільности подорожі президента Кеннеді до Европи в другій половині цього місяця. „Ню Йорк Таймс" слушно запитує в своїй редакційній статті, що коли ту заплановану подорож названо „діловою", то з ким властиво Президент зможе вести ділові наради? Навіть, коли б до часу його приїзду до Риму постав там новий уряд і обрано нового Папу, то щойно вони самі формуватимуть своє становище до найважливіших актуальних проблем. У системі вільних і таємних виборів, від яких залежить обсада керівних становищ, завжди буває більше елементів тимчасовости, як в системі твердої диктатури, як в СССР. Тому Захід мусить зберігати тривкість принципів — суперечних і ворожих принципам комунізму.

Провал комунізму

Заголовок цього коментаря міг би викликати непорозуміння: який це провал, коли комуністична система не тільки втрималася впродовж уже понад 40 років, але й захопила велику частину світу і загрожує вже тій його решті, якої ще не проковтнула? А проте, комуністична система таки провалилась, збанкрутувала в зустрічі із життям, і якщо ще досі вдержується, то тільки завдяки диктатурі горстки фанатиків, завдяки системі терору. Але ані одне, ані друге не може тривати вічно і раніше чи пізніше мусить скінчитися. Лихо тільки в тому, що в теперішніх обставинах, при наявності атомової зброї масового знищення та великої сили, що є в розпрядженні диктаторів, ця система могла б — перед своїм власним остаточним провалом — знищити значну частину людства і обернути в руїну його вікові надбання.

Опінію про провал комуністичної системи та її банкрутство висловлює тепер на сторінках відомого журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" один із кращих знавців тієї системи, професор Лондонського університету Леонард Шапіро. На його думку в Совєтському Союзі і в совєтській системі все зле, бо злою є сама система. Вона, ця система, могла вдержатися такий довгий час тільки завдяки теророві, що його пртикував Сталін. Хрущов цей терор полегшив, і тепер він, на думку Шапіра, є „найбільшим будівничим квадратури кола", бо тільки так можна окреслити спроби рятувати комуністичну систему не тільки терористичними засобами.

У чому полягає ця комуністична „квадратура кола"? Її можна окреслити словами: в комуністичній системі все і завжди „і так зле, і сяк не добре". Ця система вдержується тим, що вона зцентралізована. В Совєтському Союзі немає установи поза Кремлем, яка могла б щонебудь сама зробити. Це зле. Але недобре також, коли все робиться тільки на наказ згори. Хрущов на думку Шапіра, сприяє деяким „відосереднім силам", але він не може й послабити центральної контролі. Великою невідомою є, як довго пощастить Хрущову вдержувати сякий-такий баланс, бо він уже старий чоловік і не знати також, що можуть зробити його наслідники та спадкоємці. Коли скінчився Сталін, то при житті все ще була деяка кількість старих большевиків, включно з Хрущовим. Тепер ситуація інша, бо приходить зміна не тільки людини, але й генерацій. Замість большевицьких ідеологів і ентузіястів, до голосу приходять большевицькі техніки й адміністратори, які ще цитують Леніна і пригадують большевицьку революцію, але їх не знають і, мабуть, не дуже то в них вірять. Що станеться, як вони переберуть владу?

Відповідь на це питання може бути двояка: або треба буде вернутися назад до терору, що його практикував Сталін, або продовжувати будову „квадратури кола", яку веде Хрущов. Одна і друга практика можлива тільки в диктатурі. Однак, часи і люди змінюються, і большевизм не має багато виглядів на те, щоб всілякими насильними й штучними практиками зберегтись на довшу мету. Тому і провал його „так або інакше" неминучий — вважає західній знавець совєтської системи.

А. Запітний

САМООБОРОНА ХРУЩОВА

Від часу виголошення Хрущовим промови перед мистцями і письменниками в Москві проминуло вже майже три місяці. І хоч загальну увагу захопили новіші події, про неї ще досить часто згадує світова преса.

Якщо йде про внутрішню сторону виступу Хрущова, то без перебільшення можна сказати, що його промова має щонайменше таку саму вагу, як його голосна атака на Сталіна на партійному з'їзді в лютому 1956 року. В ній заторкнено ряд справ першорядного значення з ділянки внутрішньої політики і порушено факти, про які перед тим ніхто не відважився зробити навіть найменшого натяку.

Хрущов при цьому дуже спритно спрямував увагу громадянства і світової преси на мистців і письменників, хоч виступ проти них був тільки димовою заслоною, щоб розправитися з поглядами, ідеями та фактами, які дуже непокоять теперішніх правителів СССР і які вони з очевидних причин не хочуть назвати на ім'я.

На ділі ця промова була спрямована до всіх верств населення, до всіх народів СССР. Якби йшло тільки про мистців і письменників, то тоталітарний режим, крім цензури, має багато засобів, щоб тихо й дискретно накинути їм якусь лінію. Для цього не треба ні великого збору, ні театральности, ні великого розголосу, які супроводили згадану вище промову.

Щоб зрозуміти обставини, які примусили Хрущова 8-го березня до його виступу, належить коротко пригадати факти і події, які її попередили.

За життя Сталіна Хрущов і його помічники ревно виконували всі накази диктатора і славословили його в такому рабському плазуванні, яке зустрічаємо тільки в колишніх східніх деспотіях.

Смерть Сталіна потрясла цілою країною. Коли перестав частинно діяти страх, що йшов від цього деспота, прийшла чисто людська реакція. Перед стероризованою людністю почала розкриватися жахлива картина минулого. Щораз виразніше лягала тінь цього кривавого тирана на всіх його помічників. Сама собою насувалася думка, що Хрущов, його товариші і компартія співвинні і співвідповідальні за криваві діла свого зверхника. Щоб втихомирити країну, Хрущов і „колективне керівництво" рішили „відсталінізувати" себе, тобто відв'язатися від усіх злочинів Сталіна.

І Хрущов зробив це 6-го лютого 1956-го року на з'їзді компартії, згадавши про тортури, масові репресії і брутальні акти порушення „соціялістичної законности" проти „чесних комуністів'. Хрущов сподівався, що такий обмежений осуд заспокоїть країну, письменники під відповідним натиском лише побіжно заторкуватимуть ці теми в своїх творах, і по якомусь часі все це збуденніє, а згодом і зовсім забудеться.

Зовсім іншою дорогою пішла громадська опінія. Беручи осуд Сталіна поважніше, як Хрущов думав, громадянство набралося якогось певного переконання, що злочини із сталінських часів не повторяться, що режим злагідніє і буде більша свобода дії. Дебати над злочинами, хоча і дуже обережні, не вгавали. З книжок і журналів вони перенеслися на вулицю і почали шукати кореня: чому такі злочини мали місце і хто за них відповідальний? В молодої генерації на устах було настирливе питання до батьків: де вони були в тому часі і чому тим злочинам не протиділи? Очевидно, задовільної відповіді на все це не було. Вже почало виринати питання: чого партій такий устрій, коли в ньому можливі такі великі злочини?

Коли старий журналіст і активний большевицький пропагандист Еренбурґ у своїх споминах написав, що про злочини Сталіна всі знали, але мовчали, бо не мали відваги виступити проти них, компартія почала відчувати, що земля осувається їй з-під ніг, що конечно потрібно щось зробити, щоб цю внутрішню кризу припинити або спрямувати її на безпечні для режиму і партії рейки. Можна припускати, що таємні наради були довгі й гарячі. Нарешті усталено нову лінію. Провідною думкою стала теза: за всяку ціну виправдати бодай частково Сталіна з його злочинів, бо тоді не буде підстави обвинувачувати Хрущова і його „соратників" у співучасті і співвідповідальності за його божевільні дії.

Акція вибілювання пішла різними шляхами і різними засобами, щоб не правдою, а перекручуваннями фактів осягнути намічену ціль. Першим пострілом було твердження, що провідні кадри компартії не знали про злочини Сталіна, а довідалися про них аж по смерті Берії. Другим пострілом було твердження, що Сталін дуже прислужився совєтській державі, третім, що Сталін мужно змагався з усіми ворогами революції, а четвертим, що в останніх роках свого життя Сталін був хворий на манію переслідування.

„Часто ставлять питання, — каже Хрущов, — чи провідні кадри знали про арешти? Так, вони знали. Чи вони знали, що арештовувано зовсім невинних осіб? Ні, цього вони не знали. Вони вірили Сталінові, і їм навіть на думку не спадало, що могли бути репресовані чесні особи, віддані нашій справі." Отже, всі криваві злочини Сталіна прибрав Хрущов у досить невинне слово „арешти", хоча кожен в СССР знає, що за ними йшли масове вбивство, безконечні слідства, жахливі в'язниці і непосильна праця в концентраційних таборах, — одним словом, фізична і моральна смерть мільйонів невинних людей.

Згідно з дуже здержливою і обережною оцінкою югославських комуністів, Сталін фізично знищив 7 мільйонів населення, а ще 7 мільйонів загинуло повільною смертю в тюрмах та на засланні. В це число не входять жертви штучного голоду на Україні, жертви, порозкидані по всіх закутках імперії, по яких влада старалася затерти сліди, масово розстрілювані в'язні під час відступу совєтських армій у 1941 р. та пізніші жертви народовбивства серед надволжанських німців, кримських татар та інших малих народів СССР.

Всіх жертв сталінського терору подають приблизно на 25 мільйонів. В кожному разі, з рук сталінських опричників згинуло далеко більше людей, як їх скосила смерть на німецько - совєтському фронті в роках 1941-1944.

Хрущов не погоджується з твердженням Еренбурґа, що про злочини Сталіна всі знали, але мовчали. Він наводить, як приклад, письменника Шолохова, автора роману „Тихий Дон," який, мовляв, мав відвагу написати до Сталіна листа про нелюдські методи, що їх стосували большевики на Дону під час колективізації. Сталін відписав, що йде тут про війну, хоч тиху і безкровну, яку веде селянство не тільки на Дону проти совєтської влади, і про селянський саботаж супроти совєтської держави, яка потребує хліба.

Про голод на Україні в роках 1932-1933, який попередила ворожа постава українського селянства до примусово запроваджуваної колективізації, Хрущов не згадує, а вказуючи на Донеччину, очевидно, має на увазі Україну і українців. Взявши до уваги цілі, які він поставив собі, не підемо на велике ризико, коли переведемо його думки на таку просту мову: українці, я знаю, що ви пам'ятаєте про голод у вашій країні. Ви маєте жаль до Сталіна і до мене. Але зрозумійте, що ви самі поставили себе в стан війни, а в такому стані дістьса багато дечого неприємного. Ви повинні раз на завжди закинути всякі претенсії, обурення і жалі до мене й до компартії за голод, бо в тих обставинах я не міг успішно інтервеніювати в Сталіна і стати у вашій обороні.

Не можна ні на хвилину припускати, щоб наші земляки на рідних землях пішли за такою цинічною, пропагандивною намовою. Одно є певне, що пам'ять про голодову трагедію жива в народних масах, якщо Хрущов уважав за конечне посередньо згадати про неї у своїй промові. Можна також зрозуміти, чому він, як російський шовініст, не назвав країни, в якій був той голод. Червона Москва ще й дотепер вірить, що облудними твердженнями про спільну долю, спільну культуру, про „братерську допомогу" вона засипле бездонну прірву між українським і російським народами.

Одначе, Хрущов не обмежився запереченнями. Він старався вибілити Сталіна також його успіхами, кажучи: „Роки, в яких правив Сталін, не були роками застою, як твердять наші вороги. Совєтський Союз перетворився в могутню соціялістичну державу. Він витримав дуже важкий воєнний іспит і виграв найбільшу в історії війну".

Цими словами Хрущов заторкнув найвразливіші струни російської душі, йдучи слідами царських урядів. Цю таку тактику дуже добре підхопив Карл Маркс понад сто років тому, кажучи: „Пересічне російське суспільство за славу, підбої, за перемоги, за силу і блиск царату дарувало йому всі його гріхи, його деспотизм, несправедливість та сваволю, — а чванькуватий шовінізм примушував забувати власне пониження".

Приблизно тою самою дорогою йде виправдування Сталіна. Хрущов продовжував: „Треба пам'ятати, що боротьбу партії з ворогами революції і соціялістичного будівництва очолював Сталін. Він поборював антиленінські тенденції, що їх ширили троцькісти, зінов'євці — праві опортуністи, буржуазні націоналісти і інші вороги народу". Цим дав Хрущов Сталінові і собі повне розгрішення за всі злочини.

Останнім твердженням Хрущова було те, що Сталін наприкінці свого життя був тяжко хворий на підозріливість і манію переслідування. Але найбільші і найстрашніші злочини Сталіна, як відомо, припадають на роки 1930 - 1940, коли він був цілком фізично здоровий. Цього твердження ужив Хрущов більше для самооборони, кажучи: „Товариші, було б далеко більше безправ'я, якби ті, що з ним працювали, погоджувалися на всі його забаганки".

Наведені Хрущовим приклади здержування Сталіна історично неправдиві. Ось так, Хрущов твердив, що „після війни Берія і Каґанович донесли про деякі націоналістичні тенденції серед творчої інтелігенції на Україні. Сталін постановив розправитися з нею. Якби українські большевики підтримали Сталіна, українська інтелігенція зазнала б величезних втрат. Дуже правдоподібно, постала б ще справа українських націоналістів".

Хрущов, мабуть, сам не має великої віри, що його довгі тиради переконають народи СССР і звільнять його і компартію від вини і кари за злочини Сталіна, бо під кінець своєї промови він заявив: „Я ще раз повторюю, що це дуже небезпечна тема і дуже трудна матерія".

Не знати, як довго вдасться московському „колективному керівництву" зупиняти те, що є неминучим — розвал імперії, в якій такі страшні злочини мали місце.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АРҐЕНТИНІ

Воно якось дивно: української інтелігенції, що прибула до Арґентини після другої світової війни, все меншає, по українських національних товариствах і організаціях все трудніше знаходити людей, що важилися б перебирати на свої плечі важкі громадські обов'язки, бо все більш ініціятивне й рухливе виїхало вже до ЗДА і почасти до Канади, а тим часом українська маса, без усякого нового припливу ззовні, ніби все зростає і зростає, заповнюючи приміщення, де відбуваються якісь національні свята чи імпрези.

Ось відбулися Великодні Свята. Усі наші церкви були переповнені вірними, що, не вміщуючись всередині, товпилися й на подвір'ї, прислухаючись до Служби Божої через широко відчинені двері. Це явище могло бути до деякої міри зрозуміле для української католицької катедралі, розрахованої на 2,000 стоячих місць: бо у ній правив Апостольський Візитатор Кир Андрій Сапеляк. Багатьом було цікаво подивитися й на свого першого єпископа, призначеного для українців Арґентини, і на оту першу українську катедралю, ще не закінчену будовою, але вже славну своїм українським стилем і своїми розмірами: адже перші Служби Божі для українських католиків правили оо. Василіяни в церковці, що разів у десять менша від недобудованої ще катедралі. Отже і в цій величезній катедралі не вмістилися всі вірні. І — що найцікавіше — у цьому величезному натовпі було неймовірно тяжко знайти когось із знайомих: вони просто губилися, як голка в стозі сіна, серед маси ніколи не бачених облич. І о. Арійчук, протопресвітер української автокефальної Святопокровської церкви, що дуже добре знає всіх своїх парафіян, тож констатував із здивованням: — Не знаю, звідки ці люди поприходили...

Потім відбулась традиційна щорічна проща до Люхану, де знаходиться чудотворна ікона Богоматері. Цьогорічна проща набрала особливого значення, бо провадив її сам єпископ Кир Андрій. Було замовлено спеціяльний поїзд. Дехто скептично завважував, що мабуть, той поїзд буде наполовину порожній: — Адже стільки людей вже виїхало з Арґентини!

Але поїзд був переповнений. Їхав, не зупиняючись на проміжних стаціях, де гучномовці сповіщали: — Поїзд не спиняється. Він переповнений українськими прочанами. Доїздили люди також власними та чужими автами. Погода була чудова. Люханську катедралю, що в ній Кир Андрій, в співслужінні оо. Винничука та Балука, віслужив св. Літургію, підносячи молитви за український народ, було виповнено по береги. Рахують, що було не менше як 5.000 українців.

28-го квітня „Просвіта" влаштувала ювілейне свято УПА. Мала його влаштувати, згідно з постановою сесії Головної Ради Українська Центральна Репрезентація з минулого року, Управа Української Центр. Репрезентації, але в неї не вистачило снаги, і тому це святкування, за згодою Сесії Головної Ради УЦР, цього року перейняла Централя „Просвіти". Винайнято було велику залю „Консехо де Мухерес" („Жіночої Ради"). І ця заля була переповнена.

Саме свято випало дуже гарно: сцену декорували мистці Каплун і Бориславський. Був мальовничий зимовий лісовий краєвид. Був розбитий совєтський танк. Були прапори. Була варта з сумівців та сумівок. Свято відкрив голова „Просвіти" п. Самоверський. Реферати виголосили — в еспанській мові п. Шуплат, в українській — п. Ю. Середяк. Об'єднаний просвітянський та церковний (католицький) хор під кермою В. Василика виконав три пісні А. Гнатишина „Геть, вороги, з України!" „Слава Україні" і „Сини України" та три упівські пісні „Заграви блиском", „Розпрощався козак", „Ми, українські партизани". Маруся Данчуківна продеклямувала „Балядy про рідну кров" М. Ситника. Крім хору, великим успіхом користувалися й солістки —Тамара Лихолай та Галина Андреадіс. Перша виконала ліричні „Думки" Степового та „Минули літа молодії" Ніжанківського, а друга драматичні „Ой, чого ти почорніло, зелене поле" М. Лисенка та „Пісню" Гнатишина.

Наші організації й товариства помітно втрачають своє організоване членство, бо та маса, що заповнює залі під час національних та релігійних свят, не поспішається брати участь в організованому житті. Хто вона? З кого складається? Судячи з накладу тижневиків „Наш Клич" та „Українське Слово", не поспішає ця маса й передплачувати наші часописи. Очевидячки, не читає вона їх. Але вона слухає напевно українські радіопрограми і відгукується на повідомлення, що в них оголошуються. Велику освідомну ролю відіграють ці щотижневі радіопередачі з Національної Радіовисильні та з радіовисильні „Кольонія". Перші — півгодинні — безплатні, на рахунок поширювання культури. Другі — на 50 хвилин — платні: їх втримують вже третій рік купці й промисловці своїми оголошеннями та пожертвами.

Проте, хоч освідомна роля тих радіовисилань безсумнівна, вона ще не така сильна, щоб впливати на цю масу нових слухачів організаційно: здається, одина організація, що постійно збільшує число свого членства, це — кредитова кооператива „Відродження". Вона має вже понад 2.000 членів. Із звіту за 1962 р. довідуємося, що минулого року вона збільшила число членства на 23%. На день 31 грудня вона мала 1826 рахунків, на яких було ощадностей на 14.349.117 пезів. Супроти попереднього року ощадність збільшилася на 70%. Обороти на біжучих рахунках досягли поважної суми — 57.638.000 пезів. На позички виплачено 33.228.601 пез. Від дня свого заснування кооператива „Відродження" виплатила позичок на суму понад 99 мільйонів пезів. Позички йшли головно на розбудову промислу, на будівництво, на торгівлю, на купно рухомостей і нерухомостей, на хліборобство, на видавничі цілі. Цього року кооператива святкуватиме своє десятеліття.

Є. О.

Василь Мудрий

ПЕРЕД 50-МА РОКАМИ

МАТУРА В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ ГІМНАЗІЇ

(1)

Тернопільська державна українська гімназія була заснована в 1898 році заходами відомого галицького українського діяча, уродженця Тернопільщини, Олександра Барвінського. Спершу вона була паралельною з тамошньою польською гімназією, директором якої був д-р Мацішевський. Коли ці українські паралельні відділи зросли, вони дістали окремого управителя в особі д-ра Омеляна Калитовського. Ми п'ятдесят років тому вступили до тієї гімназії за управи саме д-ра Омеляна Калитовського. По році, коли ця гімназія, що носила назву „Державної гімназії ім. Франца Йосифа І з українською мовою навчання", мала вже повних вісім кляс, Крайова Шкільна Рада призначила для неї окремого директора в особі д-ра Омеляна Савицького. Перша матура відбулася в 1907 році. Наша матура була 7-ою з черги, а остання перед першою великою війною відбулась в 1914 році.

∴

П'ятдесят літ минуло з того часу, коли в травні 1913 року ми складали кінцеві іспити т. зв. матури в державній українській гімназії в Тернополі.

Відтоді виросли вже майже два покоління, що мали зайняти наші місця в рідному краю. Бож при нормальних відносинах ми повинні були б залишити наші професійні і навіть громадські позиції з уваги на наш вік. Але відносини склалися так, що вся давня соціяльна структура з-перед 1914 року змінилась на гірше не тільки для нас, але й для наших дітей.

Ми пережили дві великі війни, пережили велику революцію 1917-го року, революцію галицько-українську 1918 року, польсько-українську й українсько-большевицьку війни і нарешті другу велику світову війну, що закінчилась для нас великим „ісходом" з рідної землі.

Після важких і болючих перипетій ми опинились у країнах нового поселення — в Америці, Канаді, Арґентині, Бразилії, Венесуелі, Чіле, Параґваї, Уруґваї, Австралії, Новій Зеляндії, Північній Африці, Англії, Бельгії, Голляндії, Франції, Німеччині, Італії, Еспанії, Швеції і Швайцарії.

Кожний із нас, якщо ще не досяг 70-го року життя, то вже його досягає. В такому віці нема вже місця для будьяких життьових плянів на майбутнє, нема ніяких перспектив. Словом, наш шлях уже не простелиться до грядучої, нової стехнізованої „духовости" та до утопійних ще донедавна для нас осягів новочасної цивілізації, фантастичних осягів, які ще прийдуть.

Для нас єдине, що залишилось, робити підсумки пройденого шляху, проводити глибокий по змозі вгляд у наше власне минуле. Минулим, а не майбутнім, виповнений у нашому віці зміст життя.

II.

Стараймось тепер викликати перед наш духовий обрій бодай окрушки образових спогадів про ту велику добу, яку ми пережили і яку намагались формувати для добра і величі українського народу: Нашими зусиллями й терпіннями, нашими втратами й жертвами і ми несвідомо прокладали шлях до тієї дійсности, в якій доводиться нам тепер жити.

Скільки нас було і скільки залишилось до нинішнього дня? Тодішня наша 8-ма гімназіяльна кляса мала аж два відділи. Всіх абітурієнтів було коло 80 плюс кілька т. зв. екстерністів, що здавали в тому ж часі матуру. Досі залишилась із того числа не ціла десятка, дослівно дев'ять. А ця велетенська більшість переставилася в інший, відомий тільки Всевишньому, але незбагненний для нас світ, словом, перейшла межу життя на землі. Кожний із цих відсутніх між нами упав на шляху в минулому як герой або як мученик і герой.

Всі ми були в гімназії ідейними, працьовитими, а деякі між нами відзначались небуденними талантами. Були між нами надійні літератори, історики, математики, фізики та природники. Наше виховання, дозрівання та психічне формування виводилось із великої праці минулих поколінь, себто від часу виступу Маркіяна Шашкевича та від славетної Весни Народів, що так буйно розцвілася була на нашій землі в 1848 році, започаткувавши нову добу в житті галицьких українців. Словом, у підвалини нашого виховання лягла праця щонайменше чотирьох поколінь.

Уже як гімназисти ми переживали галицькі криваві вибори, ведені польською адміністрацією. На шкільних наших лавах потряс усіми нами атентат студента університету Мирослава Січинського на галицького намісника графа Андрія Потоцького. Мотивами цього вбивства були криваві вибори, убивство австрійськими жандармами селянського діяча Каганця під час виборів, упосліджування українського шкільництва, намагання спольонізувати Львівський Університет і взагалі економічне й політичне неволення українського народу польською шляхтою та магнатерією. На наших очах ішла завзята боротьба наших батьків і педагогів за українську мову на залізничих білетах, з якої українці вийшли переможно. На наших очах боротьба за утраквістичний характер Львівського Університету, а згодом боротьба за окремий Український Університет у Львові, що її вели українські студенти, дійшла до найтрагічнішого моменту через убивство польськими студентами нашого студента Адама Коцка в мурах того ж університету в липні 1910 р.

Всі наведені події підіймали наші національні почування до рівня палкого і жертвенного патріотизму.

Серед нас у клясі було кілька москвофілів. Уже в 4-ій клясі ми перевели на т. зв. тернопільських бараках, біля „нового городу" нараду, на якій ствердили, що тих москвофілів, які заперечують окремішність українського народу від московського, не можна терпіти між нами. Усунути ми їх не могли, але натомість ми рішили їх збойкотувати. Цей бойкот провели послідовно, аж до повної перемоги. До тих москвофілів належали: М. Кушнір, В. Мушестий і С. Правур. Вони мали в гімназії добрих оборонців в особах директора д-ра Омеляна Савицького і проф. Рійнійського, які вважали себе „старорусинами".

Бойкот був дуже важкий для цих „юношів", але вони витримали його аж до 6-ої гімназіяльної кляси, після чого перенеслись до польської гімназії. Це — один із вимовних покажчиків тодішніх настроїв та національної свідомости нашого рішника, що репрезентував всю тодішню українську молодь цієї гімназії.

ПРОТОКОЛ

нарад Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу, які відбулися в Головній Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Сіті в дні 7-го травня 1963 року.

В нарадах взяли участь: гол. предсідник Й. Лисогір, заст. гол. предсідника інж. Ст. Куропась, гол. касир Р. Слободян, гол. секретар Я. Падох та гол. редактор „Свободи" А. Драган. Заст. гол. предсідника п. Анна Герман оправдала свою неприявність.

Наради розпочалися о год. 11:00 ранку й тривали до год. 5:00 вечора з перервою на обід. Нарадами проводив гол. предсідник Й. Лисогір, а протоколував гол. секретар Я. Падох.

На порядку нарад були наступні справи:

1. Господарські справи.

Головний касир Роман Слободян склав справоздання із діяльности Фінансового Відділу за час від попереднього засідання Екзекутиви, яке відбулося 7-го березня 1963 року. За його звітом, за той час інвестовано в бондах $261,455.65, а в морґеджах $211,500.00.

а) Бонди

Закуплені бонди:

100m Michigan Consolidated Gas Co., 1st Mtge Bonds 4½% due 3/15/88, Yield-4.34	102,426.00
65m Northern Indiana Public Service Co., 1st Mtge Bonds Ser. M 4½% due 1993, Yield-4.37	66,404.65
100m Government of Canada Bonds, 4½% due 8/1/83, Yield-5.08	92,625.00

Виміняні бонди:

75,000 U.S. Treasury Bonds 2¾% Investment Series, due 4/1/80/75 for
75,000 U.S. Treasury Notes 1½ due 10/1/67
35,000 California Oregon Power Co., 1st Mtge Bonds 3⅝% due 6/1/81 for
35,000 Pacific Power & Light Co., 1st Mtge Bonds 4⅛% due 6/1/81
60,000 California Oregon Power Co., 3⅛, 1st Mtge Bonds due 11/1/74 for
60,000 Pacific Power & Light Co., 1st Mtge Bonds 3⅝% due 11/1/74

Дозрілі, відкликані і продані бонди:

200 U.S.A. Treasury Bills, 2.78% due March 28 1963	199,567.56
75m U.S. Treasury Notes, Series EO-1967 1½% due 10/1/67,	69,726.56
47m Michigan Consolidated Gas Co., 6¼% Bonds due 7/1/82	50,525.00
1m Tennessee Gas Transmission Co., 1st Mtge Pipe Line Bonds 4¾% due 11/1/76	1,005.10

б) Морґеджі:

456 Weland Ave., St. Catharines, Ont., Can (Addl.)	10,000.00
297 Chambers Ave., East Meadow, N.Y.	6,000.00
853 Front St., Uniondale, N.Y.	12,000.00
86-18 95th Ave., Ozone Park, N.Y.	8,500.00
1876 Belmont Avenue, Bronx, N.Y.	13,000.00
86-23 79th St., Woodhaven, N.Y.	6,000.00
219 East 12th St., New York, N.Y.	10,000.00
521 E. 156th St., Bronx, N.Y.	10,000.00
115 York Rd., Guelph, Ont., Canada	25,000.00
144 Richmond St., West, Toronto, Ont., Canada	6,500.00
103 Avenue B, New York, N.Y.	12,000.00
189 St. Johns Place, Brooklyn, N.Y.	10,000.00
4398 Parkinson, Detroit, Mich.	6,500.00
277 Riverside Drive, Toronto, Ont., Canada	15,000.00
1300 N. Claremont Ave., & 2430 W. Potomac St., Chicago, Ill.	14,000.00
108 Bentley Avenue, Jersey City, N.J.	12,000.00
92 Elliot Avenue, Yonkers, N.Y.	12,000.00
462 East 144th St., Bronx, N.Y.	11,000.00
457 E. 144th St., Bronx, N.Y.	12,000.00

Гол. касир Р. Слободян поінформував приявних про нові зголошення на морґеджі на загальну суму $327,500.00. Головна Канцелярія підготовляє висилку цьогорічної дивіденди, яка винесе $221,500.00. Дивіденда буде вислана Відділам з кінцем травня ц. р. Є це 31-ша з черги дивіденда, яку виплачує УНСоюз. Досі виплачено членам дивіденди на загальну суму три мільйони долярів.

Гол. касир відчитав проєкт бюджету УНСоюзу на цей адміністраційний рік, який приявні після дискусії прийняли, як проєкт, який буде передискутований і схвалений Головним Урядом УНСоюзу на його травневих річних нарадах.

2. Організаційні справи.

Гол. секретар Ярослав Падох склав подрібне справоздання з праці секретарсько-організаційного Відділу Головної Канцелярії за останні два місяці та подав загальний огляд організаційної праці за поточний рік. За перші чотири місяці ц. р. придбано 1,093 нових членів. На перешкоді збільшення загального числа членів УНСоюзу стояв зріст втрат членів з приводу передчасного зґрошевлення, суспензи, дозріння грамот і смертности членів. Тільки збільшене число нових членів може успішно зрівноважити ці втрати.

Причиною незадовільного числа нових членів є незадовільна активність значного числа секретарів Відділів та зменшення активности й зменшення числа постійних організаторів, яких пересічна продукція є нижчою, як в минулому році. Деякі організатори відійшли від праці з приводу перешкоди, а деякі були звільнені, бо не відповідали традиційним вимогам УНСоюзу. Головний секретар підмітив, що значне число Відділів не відбуло своїх річних зборів і не вибрало нового уряду. Ці Відділи напімнено, щоб відбули якнайшвидше збори. Головна Канцелярія закликала до співпраці окружні Комітети Відділів УНСоюзу й запропонувала їм програму праці на цей рік. Майже всі округи розділили цьогорічну квоту на свої Відділи й допильновують постійно щомісячного виконування квоти Відділами своєї округи. В неділю 9-го червня ц. р. розпічнеться на „Союзівці" третій секретарсько-організаційний курс, на який вже впливають зголошення.

Схвалено до раніше встановлених звичайних і надзвичайних грошевих і почесних нагород додати ювілейну медалю з портретом о. Грушки, першого редактора „Свободи". Цю медалю одержать ті, які здобудуть в цьому році бодай 10 н о в и х членів. Схвалено звернутися з закликом до членів УНСоюзу, щоб вони свої дивідендові чеки склали на Фонд Наглої Потреби, призначений на загально - національні потреби надзвичайної ваги. Схвалено цілий ряд організаційних заходів, які будуть запропоновані Головному Урядові до схвалення.

3. Обговорення порядку річних нарад Головного Уряду.

Гол. предсідник Йосиф Лисогір дав огляд загального стану розвитку УНСоюзу та торкнувся порядку нарад Головного Уряду УНСоюзу, які мають розпочатися 20 ц. м. Окремо обговорено виконання деяких резолюцій і побажань 25-тої конвенції УНСоюзу. Обговорено утворення постійної Статутової Комісії й схвалено, щоб запропонувати Головному Урядові її склад в числі 5-х членів. Обговорено утворення Стипендійної Комісії й схвалено запропонувати її склад Головному Урядові. До цієї Комісії мали б входити також представники (г о л о в и) українських наукових інституцій та центральної студентської організації.

4. Союзівка.

Гол. предсідник Йосиф Лисогір здав справоздання з діяльности „Союзівки" за перших чотири місяці ц. р. Обороти „Союзівки" за цей час збільшилися в порівнанні з тим самим часом минулого року, подібно як збільшилася надвижка над витратами. Майже всі кімнати „Союзівки" є замовлені впродовж вакаційного сезону. Обговорено деякі персональні справи, зв'язані зі „Союзівкою" та її господарською й культурною активністю.

Обговорено намічене раніше посвячення католицької каплиці на „Союзівці", яке 19-го ц. м. доконає Владика Кир Йосиф зі Стемфорду.

5. Культурні справи.

Редактор А. Драган інформував про стан публікації першого тому Енциклопедії Українознавства та про заходи для підготови другого тому. Він поінформував також про підготову публікації Шевченківського альманаху на 1964 рік в 150-річчя народження патрона УНСоюзу Т. Шевченка під назвою „Будеш Батьку панувати", та про підготову короткої Історії УНСоюзу у зв'язку з 70-річчям організації, що припадає на 1964 рік.

Ярослав Падох,
Головний секретар.

Окружні Збори УНСоюзу у Філядельфії схвалили імпозантний плян праці

Філядельфія. — В минулу неділю 2-го червня відбулися тут окружні збори Відділів УНСоюзу ф і л я д е л ь ф і й с ь к о ї округи, яка об'єднує 36 Відділів та шість з половиною тисяч членів, з чого в самім місті Філядельфії є 16 Відділів. Збори відкрив голова округи Степан Гавриш, який склав докладний звіт з діяльности Окружної Управи за минулого півроку. Після цього головний секретар УНСоюзу Ярослав Падох виголосив доповідь про стан УНСоюзу та його нові завдання і пляни їх реалізації, схвалені минулого тижня Головн и м Урядом УНС на своєму річному засіданні. Приявні гаряче дискутували над доповіддю. З особливим зацікавленням обговорювано новий „товар", тобто нові грамоти забезпечення від акцидентової смерти на каліцтва й нову „часову грамоту", які за дуже низьку оплату забезпечують членів на високі суми. Значна підвишка дивіденди, третя в останніх роках, та підготова до сімдесятирічного ювілею УНСоюзу були також предметом зацікавлення учасників наради. Після дискусії приявні прийняли ряд ухвал, якими зобов'язали всі Відділи округи виконати призначену їм квоту нових членів, та доручили їм звернути пильну вагу на те, щоб кожний Відділ закінчив поточний рік з надвишкою. Окрема резолюція зобов'язала всіх відділових урядовців та організаторів придбати в цім ювілейним році „Свободи" бодай по десять членів, щоб здобути пам'ятну м е д а л ю основника „Свободи" о. Грушки. Малим і маліючим Відділам поставлено вимогу або швидко подбати про збільшення членства, або добровільно об'єднатися з іншими Відділами. Окружна управа склала заяву, що буде щомісяця пильно берегти, щоб Відділи кожного місяця виконали частину своїх обов'язків, зокрема частину призначеної їм квоти приєднання членів. Збори схвалили подбати про те, щоб заснувати нові Відділи УНС там, де є українські скупчення, а де ще немає союзового Відділу. Окрему вагу присвячено недалекому третьому секретарсько - організаторсько м у курсові на Союзівці, на який округа подбає про висилку надійних кандидатів на окружних організаторів. Ухвалою що, закликає всі Відділи допомогти здобути філядельфійській окрузі першенство цілого Союзу в організаційному змаганні за ріст організації, закінчено ці вдалі збори філядельфійської союзової громади. В часі зборів наспіла вістка про нову перемогу „Тризуба", який став наново мистцем ЗДА в копаному м'ячі. Збори прийняли цю вістку з повним вдоволенням. Запрошений на „бенкет побіди" гол. секретар Я. Падох склав на ньому від УНСоюзу привіт і ґратуляції переможцям - змагунам і їх організації.

● **Пакістан і Афганістан** — дві мусульманські держави на Середньому Сході, які зірвали дипломатичні взаємини в 1961 році з приводу спору за кордон, рішили в минулому тижні їх відновити. Але в 48 годин пізніше з обидвох сторін проголошено заяви, які в цілості підтримували їхнє давнє непримирне становище щодо кордонів.

● **До Індонезії** — прибув перший гурт американського Корпусу Миру: 17 молодих жінок і мужчин, що мають допомогти індонезійським властям у програмі фізичного виховання індонезійської молоді. На летовищі зустріло їх коло 150 індонезійських комуністів окликами: „єнкі гов гом!"

Олег Лисяк

МРІЇ З „ВЕСПОЮ"

Чи ми ще вміємо займатися такою романтичною справою, як — мріяння? Кожний скаже: „А, дайте мені спокій з мріями! Я собі ради не можу дати з дійсністю, не то що . . ."

Я найбільше завжди любив мріяти, коли приходила пора кластися на спочинок. Або другий дуже добрий час на мрії був тоді, коли лежав я на пляжі під лагідним промінням українського сонця над Дністром у Заліщиках чи над ставом у Бережанах. Закривав очі і мріяв . . .

Тепер, коли іде про першу нагоду, себто мріяння вечером перед нічним спочинком, це мені якось не виходить. Ще поки домріюся до того, що я зроблю з вимріяним мільйоном долярів, очі замикаються важким, нервовим сном, приходить ще остання думка, що ранком треба знову встати і йти до тієї нецікавої, грошоробної, нікому, власне, непотрібної „легкої роботи" і . . . вже кінець з мріями. Я вже хроплю.

На пляжі? Також не зовсім добре. Коли ви ідете над море чи навіть над якесь озеро, сонце починає так безжалісно палити, що зараз хтось остерігає, що ви вже почервоніли, як рак, і вже треба влазити під парасолю, поки ви ще домріялися до летунського квитка до Европи. А мріяти під парасолею — це не „фасон", як казали у нас у Львові, на Вірменській вулиці.

Найкраще мріяти тому, хто має собаку. Це ніякий кепський дотеп, я справді так думаю. Кожному бо ж відомо, що собачка потребує руху, бодай одну чи дві милі проходу щодня. Отже, щоб дати собачці потрібний їй рух, ви мусите з нею мандрувати. Очевидно, що треба собачку вести на припоні. Це трохи клопітливо, і тоді на мрії багато місця немає. Собачка вас тягне вперед, ви її тягнете назад, і забава йде аж мило.

Нарешті, ви доходите до парку, над берег річки чи озера, де широкий пояс мурави відділяє воду від шосе чи вулиці. Тут ви спускаєте собачку з припони і починаєте кожне жити своїм власним життям, не зв'язаним трьома стопами ременю. Собачка гасає по мураві, підстрибує за птахами, обнюхує дерева, час від часу полиже вас в руку, а ви . . . ви собі тим часом мрієте.

Ось, наприклад, це місце, що ви його щойно минули. Там же ж напевно лежить схованих у коробці на черевики тисяча долярів. Та що там тисяча! — хай буде двадцять тисяч. Це вже сума, з цим щось можна починати робити. Але що, власне?

Пхі, зовсім ясно. Зараз після того, як додасте до вашої пожертви на пам'ятник Шевченка до такої висоти, щоб дістати грамоту (хай висить на стіні, хай сусід зеленіє із злости, що в нього нема!) — отже зараз після того треба купити нову хату. В новому гаражі мусить бути місце на два авта. Це не значить, що ви матимете два авта, але от так — на всякий випадок. Далі, нарешті зафундуєте собі власну, стовідсоткову, робочу кімнату: три стіни з полицями, повними книжок — від гори до висоти письмового стола. Ну, трохи ще місця треба лишити на картину Едварда Козака, що лежить покищо неоправлена на полиці, і також один малюнок дивізійного колеги Мирона Левицького мусить висіти на стіні. А де буде Андрусів? А так — кругом книжки... Ще різьблена з дерева дивізійна відзнака, що зробив її мій молодий приятель Борис Леочко, а там уже стоять мисливські рушниці, що тепер поневіряються в „клавзеті"

І так іде, і так далі переходите ви всі кімнати від власного кабінету аж до пивниці, в якій мусить бути коло прилавка . бари бочівка з словацькою „палінкою", на випадок як дивізійні колеги прийдуть вшанувати річницю вирвання з американського полону (дуже був нудний полон, не диво, що годі було витримати), потім ще піяніно і ве-е-е-е-е-лика телевізія. Потім ще застановлятеся, чи збудувати тенісовий корт, щоб Мирон Лепкалюк мав що робити, як приїде на відвідини, чи може також і плавацький басейн, якщо колеги із КЛК захочуть влаштувати змагання.

Ну, і тут виявляється, що двадцятьох тисяч трохи замало, і ви підвищуєте знахідку до пятдесятьох тисяч. Вож треба ще скочити на вкації до Европи, і крім того, закласти собі якийсь бизнес, щоб на старість не кланятись босам. Ну, тут ви вже підвищуєте знахідку до сотні тисяч, очевидно в самих однодолярових банкнотах, щоб не було клопотів, якби вас питали, звідки ви маєте гроші — ви ж їх знайшли, а це може, власне, скарб Аль Капона . . .

Добре, але куди ж запхати всі ті однодолярівки, щоб ніхто не пізнав, що у вас гроші, знайдені на проході з собачкою? Треба запхати в кишені. Але як їх туди цхати, коли ви вийшли на прохід у старих штанях і в кишенях — діри? Дурних сто тисяч не дасться сховати !

Тут якраз ви підходите до автошляху, і собачка затримується чекаючи на ваш наказ — що робити? Ви витягаєте руку з подертої кишені, з усміхом дивитесь на собачку і думаєте: „Добре, що ти в мене є. Без тебе, коли б міг помріяти?"

А собачка називається „Веспа". Так, як синівський мотоцикл. Тільки, що він на своїй „Веспі" їздить, а я із своєю — мрією.

Зі спорту

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — ПОРТУГАЛЬСЬКИЙ С. К.

В неділю, 9 червня о годині 2.30 по полудні відбудуться другі, повторені через попередній нерішений вислід, футбольні змагання півфіналу гор за Чашу Луїса між дружиною „Чорноморської Січі" та їх місцевим противником Португальським С. К. з Нюарку. Змагання ці відбудуться на грищі Айронбавнд Філд при Вілсон Евню в Нюарку, і їх переможець гратиме фінальні змагання з Філядельфійським „Тризубом", який після перемоги над „Інтер Клюбом" ввійшов до фіналу. „Тризуб" держить в своїх руках Чашу Луїса вже від 1959 року.

„ТРИЗУБ" — „ВУЛВЕРГЕМПТОН ВАНДЕРЕРС" 2:3.

Філядельфія, 30-го травня. — Зустріч зі славними „Вовками", в складі яких грали чотири репрезентанти Англії (Бродберґ, Флаверс, Гарріс і Марей), була одними із найкращих міжнародних змагань „Тризуба". Після відіграння американського, англійського та українського гимнів і привітів з вуручениям гостям квітів почались змагання, які нотував спеціяльний відпоручник аґенції Ройтера Брентштайн, що супроводив „Вандерерсів" у їхньому турне. Слід відмітити, що менаджери клюбів С. Кулліс і С. Ґлісович грали проти себе в 1939 році в репрезентаціях Англії та Югославії.

Вже в першій хвилині „Тризуб" мав дві стовідсоткові нагоди, яких не використано лише завдяки великому щастю гостей. Щойно в 13-ій хвилині гості отряслися від паніки, коли Кравець післав несподівано подачу до своїх воріт і стрілив собі ґоля. Зовсім оправдано тренер зробив завваження тут не Кравцеві, але Рачові, який мав бути близько воротаря, а не в полі. Сім хвилин пізніше підбадьорені англійці стрілили заломаній нервово нашій дружині другі ворота. У 21-ій хвилині з вільного за не зовсім джентельменський „фавль" Ферейра І з 20 метрів поправив вислід для „Тризуба" гострим піввисоким стрілом. Тоді почалася фаза генеральних наступів на ворота „Вандерерсів". Англійці вдалися в обороні до неспортової практики, у висліді якої заробили карного, В. Чижович використав одинадцятку і такий вирівняний вислід залишився до перерви. В останніх хвилинах першої півгри була помітна нервозність гостей, коли „Тризуб", а не вони контролював терен змагу.

За винятком помилки Кравця — Рача всі наші змагуни були в блискучій формі і навіть технічно в деякій мірі перевищали твердих та завзятих гостей.

В другій півгрі розбитого Олівера і невилікованого ще вповні Ферейру заступили Яковина і Мате, що змінило зовсім обличчя гри. Акції рвалися і не мали тяглости. Англійці час від часу проривалися, але їхні стріли були нецільні. Поміч їх часто посилала м'ячі „додому", що не личить дружині з маркою світової слави. В 57-ій хвилині здобули англійці переможні ворота зі стрілу Фармера, який опинився сам на сам зі Свичом. Мимо цих воріт змаг дальше був рівнорядний, та щойно при самому кінці змагань „Вандерерс" цілком опанували ситуацію.

Після змагань в просторій відновленій залі „Тризуба" відбулося прийняття для гостей, на якому промовляли голова Т-ва Савчак і голова проф. ланки О. Яремко, президент Американської Футбольної Ліґи та менаджер і тренер англійців. Ці два останні признали, що „Тризубова" гра була для них великою несподіванкою і що він був значно твердшим горіхом від московського Динама, чи футбольних жонґлерів Мадриду. Дивувались вони, що вони так мало знали про цю добру дружину „Тризуба" і що вона в такій добрій формі не роз'їжджає в турне поза Америку.

В мистецькій частині припав дуже до вподоби гостей виступ хору І. Задорожного, який співав без диригента. На прощання гості заявили, що ця зустріч буде спеціяльно втягнена в їхню хроніку. Додам від себе, що таких зустрічей „Тризубові" треба побільше, бо цим доказуємо, що ми дорівнюємо у спорті великим народам.

Яр. К-ий

Вислідн українських клюбів стейту Коннектикат.

УСК Бріджпорт програв минулої неділі, 2 червня, свої мистецькі змагання на виїзді з польською дружиною Фалконс в Ню Брітен висліддом 0:3. Втрата двох точок загрожує задержанню чемпіонату нашою дружиною.

УСТ „Довбуш", Ню Гейвен, також потерпів поразку 2:4 у змаганнях на виїзді з мадярською дружиною у Норвок. Вже в 5-ій хвилині „Довбуш" вів 1:0, але після розбиття воротаря „Довбуша" В. Денисенка образ гри змінився. Ця втрата точок шкодить „Довбушеві" у намаганнях ввійти як чемпіон Б. кляси до А кляси стейту.

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Дотеперішні висліди змагань:

Реціфе, Бразилія — Оро Мехіко 3:3.

Кілмарнок, Шотляндія — Вест Гем Юнайтед, Англія 3:3.

Валенсієн, Франція — Мантова, Італія 2:1.

Кілмарнок, Шотляндія — Пройсен, Німеччина 5:2.

Оро, Мехіко — Валенсієн, Франція 2:1.

Після першого тижня гор М. Ф. Ліґи важко ще оцінити, хто з учасників цієї групи буде претендувати на перше місце. Покищо виявилися слабшими італійці та німці, але щойно дальші гри покажуть, котрі дружини посягнуть по чемпіонат. Чи будуть це тверді дружини британського острова, чи дружини з Бразилії або Мехіка. Французи показали досі найбільше приємну для ока гру і красою мережаних подач захопили глядачів. Але чи їх м'ягкість при м'ячі може принести їм успіхи, можна сумніватися.

Стан показника М. Ф. Ліґи на 3-го червня 1963

	Точок	Воріт
Кілмарнок	3:1	8:5
Оро	3:1	5:4
Валенсієн	2:2	3:3
Реціфе	1:1	3:3
Вест Гем	1:1	3:3
Мантова	0:2	1:2
Пройсен	0:2	2:5

Календарець змагань на наступний тиждень:

Ню Йорк, Рандалс Айленд: в неділю, 9 червня о год. 2.15 Мантова, Італія — Оро, Мехіко о год. 4.00 Пройсен, Німеччина — Валенсієн, Франція. В середу 12 червня о год. 7.30 Вест Гем, Англія — Оро, Мехіко, о год. 9.15 Реціфе, Бразилія — Мантова, Італія. Шикаґо, Солджерс Філд, в середу, 12 червня о год. 8.00 Кілмарнок, Шотляндія — Валенсієн, Франція.

„Гунґарія" — „Шальке" 2:1

Німецька дружина, яка на кінець турне по ЗДА зустрінулася з мадярською одинадцяткою з Ню Йорку, не потрапила використати свої переваги в полі. Мадяри доказали і в цих міжнародних змаганнях, що рівень футболу в ЗДА значно поправився.

„Вулвергемптон" — Збірна А. Ф. Ліґи 5:0.

Збірна професійної ліґи без змагунів „Тризуба", який саме в цей день грав фінал ЗДА, та без змагунів „Чорноморської Січі", потерпіла високу поразку від сильної дружини англійців. Цей вислід у порівнянні до скромної перемоги „Вулвергемптону" над „Тризубом": 3:2 найкраще доказує провідне становище „Тризуба" в Американській Футбольній Лізі, як і в американському футболі взагалі.

„ЛЕВИ"—„ГАНЗА" 2:3 (1:1)

Шикаґо, 26 травня. — Ці шості змагання сезону заграли „Леви" без спроваджуваних змагунів з Ню Йорку дещо краще, як попередні. До 70-ої хвилини „Леви" вели 2:1. В тому часі через непевність оборони впали другі ворота до „Левів", а десять хв. пізніше німці здобули переможні ворота. Ворота для „Левів" здобули: Полюхович у 17-ій хв. і Мелешко з карного в 65-ій хв. гри. Перші ворота здобула Ганза з карного в 23-ій хв. Щоб скріпити дефензивні лінії, тренер „Левів" повинен зробити деякі зміни. Певний і опанований Крат повинен грати на штопері, на лівій обороні Мелишко, а на правій Терлецький. Караван і Скороход мали б грати на помочі, а Коколюса можна б поставити на праве крило на місце Лоска, який тепер грає слабо. „Леви" находяться тепер у поганій ситуації, і їм треба конечно виграти останні змагання рунди з Кікерсами, щоб задержати вигляди вдержатися у Вищій Дивізії.

Резерва „Левів" перемогла заслужено резерву „Ганзи" 5:1. На воротах „Левів" заграв добре Адріян Гром'як. Стрільцями воріт для „Левів" були: Хринівський 2, В. Бахір, Козленко і Никифорак. Резерва „Левів" з точками 10:2 і воротами 16:10 стоїть на другому місці показника.

Юнаки „Левів" виграли з ровесниками „Крил" 3:1 змагання за першість Південної Дивізії. Стрільцями воріт для „Левів" були: Мітянський 2 і Дижурко, а одинокі ворота для „Крил" здобув Мазуркевич. Це були останні змагання сезону юнаків. „Крила" здобули перше місце з точками 10:2, а „Леви" опинилися на другому, маючи відношення точок 9:3.

Доріст „Левів" програв з доростом Українських Тигрів із Бернсайду з рахунком 1:3.

Сумівські „Крила" зремісували 2:2 з мексиканською дружиною „Атлас"-і цим втратили свою першу точку в мистецтвах „Першої Дивізії". Ворота для „Крил" здобули: Юліян Кулянс і Василь Абрамюк.

Петро Головатий

„Львів" — Менсфільд 3:5
„Львів" — Італійці 5:2

Двоє перших змагань за футбольний чемпіонат найвищої кляси стейту Огайо принесли „львов'янам" поразку в Менсфілді (де програють навіть чемпіони згаданої екстра кляси) і перемогу над італійським новиком у відношенні 5:2 (4:1). Ворота для українських переможців здобули Вербинець старший (1), Вербинець молодший (2), Я. Петрина і Скора.

О. Г.

ЗДА й Індонезія погодились в справі копалень та рафінерій нафти

Токіо. — Під час перебування індонезійського президента Сукарна з довшими відвідинами в Токіо, представники двох американських і одної британської нафтових компаній, з активною участю Державного Департаменту переговорювали з Сукарном та його найближчими дорадниками і підписали в минулу суботу 1-го червня ц. р. в справі нафтових копалень в Індонезії, дотеперішньою власністю тих компаній. Індонезійський уряд погрожував націоналізуванням їх. Якщо це сталось би за одностороннім актом Індонезії із шкодою для американських інтересів, то ЗДА припинили б Індонезії всяку дальшу допомогу та між тими двома державами відносини дуже напружились би. Цього не хотіли обидві сторони. Індонезії залежало теж на фахівцях, працюючих в тих великих копальнях і рафінеріях та на ринках збуту, ґарантованих тими компаніями. Підписаний договір залишає нафтові поля в Індонезії на 20 років під адміністрацією тих американських компаній, прийнявши принцип, що нафтові поля є власністю індонезійського народу, та устійнивши процедуру ступневого відшкодування при ступневій націоналізації. Після 20 років справа буде знову предметом обопільного розгляду. Американські компанії платять 60% зиску індонезійському урядові. През. Кеннеді висловив велике вдоволення з приводу того порозуміння.

„МОСКВА СЛЬОЗАМ НЕ ВІРИТЬ" — ПУБЛІКАЦІЯ ДОБРУС'у В 30-РІЧЧЯ ГОЛОДУ

Ню Йорк. На передодні Великої Жалоби, якою Українська Православна Церква в ЗДА вже в найближчу неділю, 9-го червня ц. р. відзначить 30-річчя страшного, зорганізованого Москвою голоду в Україні, Демократичне Об'єднання Бувших Репресованих Українців Совєтами (ДОБРУС) випустило нову публікацію Василя І. Гришка: „Москва сльозам не вірить". Книжечна ця має 65 сторінок та присвячена „трагедії України 1933 року з перспективи 30-річчя".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 9-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори С-ва Рож. Прес. Богородиці, Відд. 36 о год. 4.30 по полудні. — С. Гунька, секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. Т-во ім. М. Шашкевича Відд. 94, повідомляє, що в місяці червні, липні і серпні, зборів не буде. Чергові збори — друга неділя у вересні 1963 року. — Т. Майструк, секр.

ТАРЗАН, ч. 5044. Гарт атакує!

Із виттям помсти провідник печерних людей войовничо замахнувся своїм дрючком . . .

Але звинний пан джунглів ухилився від удару і швидко й енергійно взявся до Гарта, поваливши його на землю!